REISJÄRVEN LUKION TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMA

2016 - 2019

1. Johdanto

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 5 a §: mukaan (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien sekä muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla sekä naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän lain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen (Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 5§).

Tasa-arvosuunnitelma sisältää:

1) selvityksen oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta
2) tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi
3) arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.
   Erityistä huomiota tulee kiinnittää opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintosuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

Oppilaitoksen tulee huolehtia, että oppilaitoksessa ei esiinny syrjintää. Syrjinnällä tarkoitetaan naisten ja miesten asettamista eri asemaan sukupuolen perusteella, raskaudesta tai synnytyksestä johtuvasta syystä tai sukupuoli-identiteetin tai sukupuolen ilmaisun perusteella. Oppilaitoksessa ei saa asettaa henkilöä edellä mainittujen asioiden takia eri asemaan opiskelijavalinnoissa, opetusta järjestettäessä, opintosuoritusten arvioinnissa tai oppilaitoksen varsinaisessa toiminnassa. Syrjintänä pidetään myös seksuaalista häirintää ja häirintää sukupuolen perusteella. Seksuaalinen häirintä on sanallista, sanatonta tai fyysistä luonteeltaan seksuaalista ei-toivottua käytöstä, jolla tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta. Sukupuoleen perustuvalla häirinnällä tarkoitetaan henkilön sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun liittyvää ei-toivottua käytöstä, joka ei ole luonteeltaan seksuaalista ja jolla tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta (Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 7 §).

Tasa-arvolain toteuttaminen Reisjärven lukion toiminnassa

Reisjärven lukion kaikessa toiminnassa pyritään toimimaan tasa-arvolain mukaisesti. Lukion arvot ja toimintakulttuuri perustuvat suvaitsevaisuuteen, elämän ja ihmisoikeuksien kunnioitukseen. Toiminnassa pyritään oikeudenmukaisuuteen ja demokratian ja tasa-arvon edistämiseen. Tavoitteena on, että jokainen voi toimia yksilönä yhteisössä. Jokaisella opiskelijalla on yhdenvertainen oikeus kehittää osaamistaan lukioaikana ja tehdä yksilöllisiä ja monipuolisia jatko-opintosuunnitelmia.

Lukion opiskelijavalinnassa noudatetaan lukiolakia ja Opetusministeriön asetusta opiskelijaksi ottamisen perusteista. Opiskelijavalinta tapahtuu lainsäädännön määrittämällä tavalla Opintopolku-järjestelmän kautta, eikä sukupuoli tai muu seikka vaikuta valintaan. Lukiossa ei järjestetä pääsy- tai soveltuvuuskokeita. Menestys peruskoulun opinnoissa määrittelee lukiokelpoisuuden.

Reisjärven lukion opiskelijoiden sukupuolijakauma on keväällä 2016 seuraavanlainen: tyttöjä 47 % ja poikia 53 %. Tyttöjä osuus lukiokoulutuksessa on valtakunnallisesti tarkasteltuna suurempi kuin poikien osuus (Nuorten hyvinvointitutkimuksen mukaan tyttöjen osuus lukiokoulutuksessa vaihtelee 54 – 67 %). Reisjärven lukion sukupuolijakauma poikkeaa hieman yleisestä linjasta tarkasteluvuoden osalta. Poikien osuus on suurempi etenkin päättävän luokan osalta, jossa poikien osuus on 80 %. Lukiomarkkinoinnissa pyritään tietoisesti kannustamaan myös perusopetuksen päättöluokalla olevia poikia valitsemaan lukiokoulutuksen.

Lukion opetusjärjestelyissä noudatetaan tasa-arvon näkökulmaa. Opiskelijoille rakennetaan opintopolkuja vuosiluokkien mukaan, mutta yksilöllinen eteneminenkin on mahdollista. Lukio-opintoja voi suorittaa lähiopetukseen osallistumalla, itsenäisesti opiskellen tai etälukion tarjoamien mahdollisuuksien kautta. Lähiopetusta koskee kaikille yhtäläinen läsnäolovelvoite. Opiskelijoita kannustetaan valitsemaan opintoja oman opintosuunnitelman mukaisesti ilman sukupuoleen sidottua ajattelua.

Reisjärven lukiossa kannustetaan sekä tyttöjä että poikia valitsemaan matemaattisia aineita ja vieraita kieliä. Näiden aineiden osalta on perinteisesti suuntauduttu sukupuoleen sidotusti niin, että pojat valitsevat enemmän pitkää matematiikkaa ja tytöt kieliä. Reisjärven tilanne noudattaa valtakunnallista linjaa, mutta sukupuoliero ei ole pitkän matematiikan osalta merkittävän suuri: tyttöjä 42 % ja poikia 58 %. Tyttöjen osuus pienten vieraiden kielten opiskelijoista on 62 %. Sukupuolisidonnaisuus näkyy pienten vieraiden kielten osalta selkeämmin kuin matematiikassa.

Opintosuoritusten arvioinnin tulee olla kannustavaa ja oikeudenmukaista ja arvioinnin perusteiden tulee olla kaikkien tiedossa. Oppiaineiden kurssien arviointiperusteet on kirjattu ja kerrotaan opiskelijoille kunkin kurssin alussa. Uuden 2016 opetussuunnitelman mukaan

opiskelija-arviointia tullaan rakentamaan monipuolisemmaksi mm. itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin kautta.

Koulun järjestysäännöt on laadittu yhdessä opiskelijoiden kanssa ja niitä päivitetään tietyin väliajoin. Opiskelijoiden näkemystä kysytään tarvittaessa ennen opettajien kokouksia ja opiskelijoiden edustajia voidaan pyytää osallistumaan opettajien kokouksiin. Keväästä 2016 lähtien opiskelijoiden edustus on myös koulun opiskeluhuoltoryhmässä. Palautekyselyt koko koulun toiminnasta tehdään syys- ja kevätlukukausien lopussa. Tämän lisäksi tehdään satunnaisia suppeampia kyselyitä eri oppiaineiden yhteydessä tai tarpeen mukaan esim. ruokapalveluiden toimesta.

Jokaisella lukion opiskelijalla ja henkilökunnan edustajalla on oikeus turvalliseen opiskelu- ja työympäristöön. Lukion toiminnassa ei sallita syrjintää tai häirintää. Mikäli syrjintää tai häirintää ilmenee, on asia saatettava henkilökunnan ja etenkin rehtorin tietoon ja asiaan puututaan välittömästi. Ristiriitatilanteet ja kiusaamiset käsitellään mahdollisimman nopeasti. Henkilökunnan osalta noudatetaan Reisjärven kunnan henkilöstöhallintoon liittyviä päätöksiä ja ohjeita.

2. Yhdenvertaisuuslain periaatteet ja toteuttaminen

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuus ja edellä käsitelty tasa-arvo tarkoittavat ihmisarvon kunnioittamista ja yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta. Yhdenvertaisuus ei tarkoita erojen kieltämistä. Oppilaitokset ovat erityisasemassa yhdenvertaisuuden edistämisessä. Yhdenvertaisuuslain mukaan ketään ei saa syrjiä iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perustella. (Yhdenvertaisuuslaki, Oppia kaikille! – Yhdenvertaisuussuunnittelun opas oppilaitoksille. Sisäasiainministeriö 2013)

Oppilaitoksessa työskentelevien tulee edistää opiskelijoiden yhdenvertaisuutta sekä muuttaa niitä olosuhteita, jotka edistävät yhdenvertaisuuden toteutumista. Tavoitteena on, että kaikkia oppilaitoksen jäseniä arvostetaan erilaisista taustoista ja lähtökohdista riippumatta. Mahdollisuuksien mukaan pyritään vaikuttamaan tilojen esteettömyyteen, yhdenvertaisuuteen osallistumisessa ja monikulttuurisuuteen ja syrjintään puuttumiseen.

3. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman arviointi ja seuranta

Tasa-arvolaki edellyttää, että oppilaitoksen tasa-arvotilanne kartoitetaan säännöllisesti. Tasa-arvotilannetta kartoitetaan kyselytutkimuksin kerran lukuvuodessa. Näihin kyselyihin yhdistetään yhdenvertaisuusnäkökulma ja syrjintäperusteet monipuolisesti. Kyselyn perusteella valitaan kehittämiskohde seuraavalle lukuvuodelle. Opiskelijakunnan hallitus vastaa kyselytutkimuksen organisoinnista yhdessä opiskelijakunnan ohjaavan opettajan ja rehtorin kanssa. Henkilöstön osalta noudatetaan Reisjärven kunnan henkilöstön tasa-arvosuunnitelmaa ja siihen liittyviä kyselyitä, päivityksiä ja seurantaa.

Tasa-arvosuunnitelman toteutumista tulee seurata. Seurantaa tehdään omavalvontatyyppisesti koulun opiskeluhuoltoryhmän toimesta vähintään kaksi kertaa lukuvuodessa ja tarpeen mukaan, ja tasa-arvosuunnitelma päivitetään vähintään kolmen vuoden välein. Opiskelijat ovat mukana kaikissa arvioinnin ja seurannan vaiheissa. Opiskelijakunnan hallituksen kanssa tehdään jatkuvaa yhteistyötä ja mahdollisiin tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyviin epäkohtiin pyritään puuttumaan välittömästi.